

Wat mijn vader vertelde

De Tweede Wereldoorlog is in Polen begonnen, waar Duitsland binnenviel. In Nederland dachten de meeste mensen dat Nederland evenals in 1914-1918 buiten de oorlog zou blijven. In 1939 was er mobilisatie. Dit betekent dat alle mannen en jongens die soldaat waren geweest en niet ouder dan 35 jaar waren weer in dienst moesten. Dat was op 29 augustus 1939. Vader was daar ook bij. Hij moest naar Monster, dat is een dorp bij Den Haag, in het Westland aan de zee kust. Op 10 mei 1940 - het was toen kermis in Maasbree - overvielen de Duitsers plotseling ons land. Vijf dagen later, nadat de Duitsers Rotterdam platgebombardeerd hadden, capituleerde Nederland. Capituleren wil zeggen zich overgeven aan de vijand. Koningin Wilhelmina, prinses Juliana en prinses Beatrix vertrokken voor de capitulatie naar Engeland, samen met de regering. Vandaar zetten zij de strijd voort met de geallieerden, dat waren de Engelsen, Fransen, Belgen, Russen en later ook de Amerikanen. Na de capitulatie moest een gedeelte van onze soldaten naar Duitsland in krijgsgevangenschap en sommigen mochten naar huis. Mijn vader mocht al op 25 mei 1940 naar huis gaan. In 1940 en 1941 probeerden de Duitsers vrienden te maken in Nederland. Sommige mensen werden handlangers van hen. Dat waren meestal NSB'ers. In ons dorp waren geen verraders. Toen de Duitsers merkten dat de Nederlanders geen vrienden wilden zijn, begonnen zij gevangenen te maken. De joden moesten eerst een ster dragen, dan konden zij ze goed herkennen. In de winkels en cafés hingen bordjes 'verboden voor joden'. Dat moest van de Duitsers. Later werden alle joden opgeroepen. Ze werden naar kampen gebracht waar ze later werden gedood. Veel mensen moesten naar Duitsland gaan werken. Dat noemde men 'de Arbeidsinzet voor het Duitse Rijk'. Toen de Duitsers deze maatregelen namen, kwam er steeds meer verzet. Er kwamen zogenaamde illegale bladen. De voornaamste waren Vrij Nederland, Trouw en Christofoor. In Maasbree is ook een illegaal blad gemaakt. Dat heette Moed en vertrouwen. Dit blaadje werd samengesteld en gestencild in boerderij De Hoop op de Bout, waar nu Wilms woont. Later werd het gedrukt in Tegelen.

Onderduikers

Op 29 april 1943 maakten de Duitsers bekend dat alle Nederlandse soldaten die in de mobilisatie gediend hadden zich moesten melden voor krijgsgevangenschap. Op dat moment kwam het verzet pas goed op gang. Er brak een staking uit. De arbeiders gingen niet werken en de boeren leverden geen melk meer. De Duitsers namen mensen gevangen en er werden verzetsmensen doodgeschoten. Op de Hamert, in het huidige natuureservaat, is later een graf gevonden van Limburgers die toen doodgeschoten zijn. Een kruis geeft nog die plaats aan. De Duitsers namen ook belangrijke personen als gijzelaars gevangen. In die tijd (mei 1943) kwamen ook in Maasbree jongens bij elkaar. Ze bespraken of mannen en jongens die in krijgsgevangenschap moesten werken voor de Duitsers geholpen konden worden. Het woord 'onderduiken' kwam tevoorschijn. In heel veel gezinnen in Maasbree konden een of meer onderduikers geplaatst worden. In veel boerderijen werden schuilplaatsen gemaakt. In de grond en onder de hooibergen. De 'zwarte politie' ging de mensen steeds strenger controleren. Een beruchte figuur was Berendse uit Blerick. Hij heeft ook razzia's in Maasbree gehouden. Na de oorlog is hij ter dood veroordeeld. In augustus 1944 waren ongeveer 250 mensen in Maasbree ondergedoken. Ze kwamen uit het hele land. Daarna, in de tijd dat het front dichterbij kwam, kwamen daar nog minstens 250 bij, voornamelijk uit Blerick, Venlo en Tegelen. Maasbree had een goed waarschuwingssysteem. In de beide windmolens, die stonden waar nu 'Pero' is en waar Phillips woont. Als er razzia's waren kregen de molenaars een seintje. Ze zetten dan de wieken op een X-vorm. Was het weer veilig dan werden de wieken in de gewone +-vorm gezet. Alle brieven voor de onderduikers werden geadresseerd aan S. Pijpers C99 Maasbree. Dat was het adres van onze kerk. Deze brieven werden door de postbode aan een van de 'duikhoofden' gegeven (zo heetten degenen die onderduikers verzorgden). Ondertussen hadden reeds alle mensen bonkaarten om zodoende eten, kleren en rookartikelen te krijgen. Deze bonkaarten kreeg men als men een distributiestamkaart had. De onderduikers die er eigenlijk niet meer waren, hadden geen stamkaart en kregen dus ook geen bonkaarten op de normale wijze. In het hele land was toen een 'Landelijke

Organisatie van hulp aan onderduikers' opgericht, kortweg LO genoemd. Deze zorgde voor de hele verzorging van onderduikers. Maasbree was daar ook bij aangesloten.

Uit deze LO kwam ook de KP (Knokploegen) voort. Deze overvielen distributiebureaus en gaven de buitgemaakte bonkaarten aan de verzorgers van de onderduikers. Uit onze buurt is de KP Helden bekend.

De helpers van onderduikers werden 'illegalen' genoemd. Velen hadden een vals persoonsbewijs, PB genoemd. Dezelfde mensen die de onderduikers hielpen, hebben ook veel Franse krijgsgevangenen geholpen, die in Duitsland gevlucht waren en Engelse piloten die hier werden neergeschoten.

Ondertussen was de burgemeester van Maasbree, Jansens, afgetreden omdat hij niet met de vijand wilde meewerken. Er kwam toen een NSB-burgemeester. De eerste heette Regout, later werd Poolman benoemd. Deze burgemeesters zeiden steeds dat in 'hun' gemeente niets verkeerd gebeurde. Hierdoor kwamen de Duitsers en hun handlangers ook minder in Maasbree razzia's houden.

Razzia's vlak voor de bevrijding

In juni 1944 landden de geallieerden in Frankrijk. Toen kwam de bevrijding van ons land dichterbij. Op het eind van de oorlog in 1944 werd het voor de mensen echter steeds moeilijker. Eerst kwam de Dolle Dinsdag in september. De Duitsers gingen plotseling met de staart tussen de benen richting Duitsland. Na een paar dagen was de ergste schrik voor de geallieerden weer verdwenen.

De bezetters werden nu steeds lastiger. Steeds meer mannen tussen 16 en 60 jaar werden naar Duitsland gevoerd.

Op zondag 8 oktober 1944 werden in alle dorpen in de buurt razzia's gehouden bij de kerken. Honderden mannen werden in Helden en Sevenum gepakt.

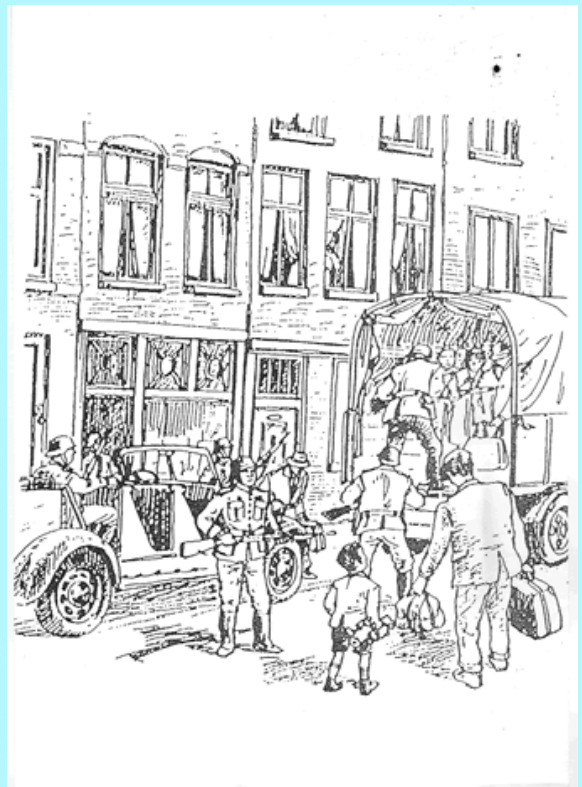
In Maasbree konden er weinig gepakt worden, omdat meester Mulders van een 'goeie mof' gehoord had over deze razzia's. Meester Mulders is toen in de kerk gaan waarschuwen.

In oktober vielen ook de eerste granaten in Maasbree. Meijel was toen al bevrijd.

De Duitsers gingen in vanaf die tijd alle vee weghalen bij de boeren.

In november werd het steeds erger. In de tuin van de

woning Westersingel 24, naast ons, viel een granaat op een schuilkelder. Er waren twee mensen dood.

Bevrijd

Midden november 1944 werd Maasbree bevrijd. Iedereen was, ondanks alle verdriet over doden, gevangengenomen mannen en leeggeroofde boerderijen, blij de Engelsen en Schotten te zien. De Engelsen brachten veel eten mee. Iedereen in Maasbree kende de Engelse taal op zijn eigen manier.

Op 3 december werd Blerick bevrijd (vandaar de 3 decembersingel in Blerick). Een groot deel van de mensen die toen nog in Blerick waren, werden naar Maasbree geëvacueerd. Deze mensen konden niet terug naar Blerick voordat Venlo bevrijd was, en dat duurde tot 3 maart 1945. Toen was heel Blerick en Venlo een puinhoop.

Eindelijk op 5 mei 1945 was de oorlog helemaal voorbij en werd er feest gevierd. De mensen zeiden: 'Dat willen we nooit meer meemaken.'

De onderduikers die in Maasbree zaten, zijn later nog eens bij elkaar gekomen en hebben toen aan Maasbree een monumentje aangeboden. Dit staat in het plantsoen hoek Baarlosestraat-Broekstraat. Er zijn ook nog veel plaatsen waar iets over de oorlog staat. In Maasbree op de Broekstraat bij de Hamelt staat een graf van Nederlanders die doodgeschoten zijn.